

Rinze Ijbema - Romeinen 8, 20.

0. **[1]** 'Mam, als onze hond later doodgaat, gaat 'ie dan ook naar de hemel?' Wat zeg jij als ze die vraag aan je stellen? Best een lastige vraag, niet omdat je niet weet welk antwoord je een kind het liefst zou geven, maar omdat jezelf je volwassen aarzelingen hebt. Misschien sus je je geweten met een half om half beroep op Jesaja die leeuwen en lammetjes samen ziet rusten, en bij wie zelfs aan slangen in het nieuwe paradijs van God een plaats gegund is. Misschien ben je, volwassen geworden, ook minder gevoelig geworden voor dit soort vragen. Het is maar een hond, denk je dan. En ook dat is waar. Het is maar een hond.

[2] Maar het is wel de dood. Jan Willem Roosenbrand en ik houden een serie preken over de schepping van de wereld, zoals de Bijbel die beschrijft in het begin van het boek Genesis. En eigenlijk zijn we met de schepping al klaar, nu we vanmorgen de zesde dag voorbij zagen komen. Alleen dag zeven moet nog komen, de dag van rust. Maar daartussenin smokkelen we een extra preek, niet vanuit Genesis 1 en de dagen van Genesis, maar vanuit de schepping zoals die is vandaag. Het is maar een hond. Maar het is wel de dood. **[3]** Wat zegt een kapotte schepping over God? Dat is de vraag van vanmiddag.

1. Allereerst, Paulus, in z'n brief aan de Romeinen waaruit we een stukje lazen, is het met ons eens dat een kapotte schepping een issue is. Hij zegt: 'De schepping is ten prooi aan zinloosheid.' **[4]** Misschien is het goed om eerst eens te kijken waar het schuurt in jou beleving. Waar hoort jouw hart de wereld zuchten? Je hoeft geen kind te zijn om je hoofd te breken over wat er kapot gaat. Misschien is deze tijd van het jaar voor jou wel extra lastig, omdat je gevoelig bent voor het sombere van de herfst. Misschien worstel jij met onvruchtbaarheid in andere vormen. Misschien slaat de schrik je om het hart als je gletsjers ziet smelten en het klimaat ziet veranderen. Ik kan met niet voorstellen dat het voor jou geen issue is. **[5]** Als de kapotte schepping je niet ter harte gaat, wat voor een beeld van God zou je dan zijn?

Paulus is het met ons eens dat een kapotte schepping een issue is. **[6]** Waar zou het hem zeer gedaan hebben? Waar zou het mensen uit zijn tijd zeer gedaan hebben? Ik ben er erg voor om de overeenkomsten tussen Romeinen van toen en Groningers van nu op te zoeken. Ik denk dat die kapotte schepping hun eigenlijk net zo raakt als ons. Natuurlijk, zij hadden geen *global warming*.

Maar als de herfststormen vroeg invielen op de Middellandse Zee kwam de aanvoer van graan vanuit Egypte maar zo in gevaar. Of als er een aardbeving was, dan stonden zij precies als wij met lege handen. En Paulus had de kapotte schepping ook in z'n eigen lichaam zitten. De schepping is ten prooi aan zinloosheid.

Zoals je merkt neem ik als het gaat om de kapotte schepping de aanvliegroute van onze persoonlijke ervaring met die kant van de schepping. Wat ik dan doe is dat ik Paulus volg. Paulus' stelling over de schepping als prooi van zinloosheid staat in het kader van de spanning tussen dat wij (persoonlijk) gered zijn door Christus, maar toch nog veel te verstouwen hebben. Het gaat dus over jouw ervaringen, wat jij merkt van dat de wereld kapot is. Maar je moet er wel opletten dat het perspectief van die hele brief van Paulus aan de Romeinen (en ook van de hele Bijbel) wel breder is. Vanaf het begin van de brief presenteert Paulus zichzelf als ambassadeur van de Schepper van de hele wereld, met goed nieuws voor de hele wereld. Nu is het herstel van ons als onderkoning onder God cruciaal voor de toekomst van de wereld. Maar dan is de conclusie niet dat het uiteindelijk om ons alleen gaat; de conclusie is **[7]** dat wij verweven zijn met deze wereld.

Dat Paulus werkt met die verwevenheid en daarvan uitgaat zie je als je deze twee zinnen naast elkaar zet. Allereerst: **[8!]** 'Ik ben ervan overtuigd dat het lijden van deze tijd in geen verhouding staat tot de luister die ons in de toekomst zal worden geopenbaard.' Dat is vers 18, en dat gaat over ons en ons lijden. En dan: **[9]** 'Wij weten dat de hele schepping nog altijd als in barensweeën zucht en lijdt.' Dat is vers 22, en dat gaat over de pijn van de schepping als geheel. Die twee staan, **[10]** 'in deze tijd,' 'nog altijd,' naast elkaar. In goede en kwade dagen, in rijkdom en armoede, in voor- en tegenspoed: **[11]** ons lot is met deze wereld verweven, en op de één of andere manier weet de wereld dat.

De droom van God was een mooie wereld voor ons om samen van te genieten. **[12]** Dan zou alles op z'n plaats vallen, alles zinvol zijn. Eerlijk is eerlijk, ik kan terugkijkend vanuit de brokstukken van nu die ideale wereld niet precies reconstrueren. De wereld van nu kan niet zonder het proces van dood en vernietiging, waardoor wat maximaal kapot gaan is (de dood) toch zinvol blijkt te zijn. Maar het feit dat ik van hieruit niet precies kan terug redeneren (of vooruitkijken) naar een zinvol geheel betekent nog niet dat God dat niet zou kunnen. Da's een kwestie van geloven, en accepteren dat jij niet de maat bent van alle dingen. Maar dat verlangen naar een zinvolle wereld, dat zit in de schepping ingebakken. De dood is niet het doel. De dood is een terrorist.

2. Maar als de schepping niet de dood wil, dan is de volgende stap de vraag: waar komt die ellende dan vandaan? Boeiend, allereerst, om te zien dat Paulus de schepping inderdaad bijna persoonlijk maakt. 'De schepping is ten prooi aan de zinloosheid, niet uit eigen wil, maar om hem die haar daaraan heeft onderworpen.' **[13]** 'Niet uit eigen wil.' Gras wil groeien, honden leven, sterren stralen. **[14]** Weten ze dat ze dat willen? Nee, maar ze willen het wel. Als God de Schepper iets moois maakt, iets zinvol, dan deelt wat Hij maakt kennelijk in het plezier waarmee het gemaakt is. Maar als dat is wat de Schepper wil, en als dat is wat de schepping wil, waarom heeft de Schepper de schepping dan aan de zinloosheid onderworpen?

Nou, dat heeft Hij ook niet. Kijk, da's even een vraag: dankzij wie is de schepping ten prooi aan de zinloosheid? Als je dan zegt: 'Door God,' dan is dat best een goed antwoord in die zin dat Hij er wel mee te maken heeft. Het is inderdaad zijn vloek waaraan de wereld lijdt. Maar die vloek heeft de wereld pas overstromd toen wij de fout ingingen. Door God, oké, maar dankzij ons. Koning Adam koos verkeerd, **[15]** en toen stortte het hele gebouw in. Dat is precies het punt dat Paulus even eerder in zijn brief gemaakt heeft. Hij ziet dat de wereld kapot gaat, hij ziet dat mensen God in de wereld verduisteren, dus is er maar één conclusie mogelijk: wij frustreren het verlangen van de aarde om samen met ons zinvol te zijn.

O help. Dan is het dus wel een brutale vraag die we vanmiddag stellen. **[16]** 'Wat zegt een kapotte schepping over God?' Foute vraag. **[17]** 'Wat zegt een kapotte schepping over mij?' Juiste vraag. In alle verbondenheid met onze wereld hebben wij, jij en ik, verantwoordelijkheid gekregen. **[18]** In de Bijbel kom je dat tegen als Adam de dieren hun namen moet geven. In de Bijbel kom je dat tegen als de ideale boer getekend wordt als iemand die zijn vee kent. Maar de verantwoordelijkheid gaat verder dan dat. Jesaja droomt van de bevrijding van de kinderen van God, en hoort de bomen juichen en ziet de heuvels dansen. En omdat hij een profeet is, ligt dat niet aan z'n ogen. De Geest van God maakt hem helderziend.

We zijn verbonden aan deze wereld, in voor- en tegenspoed. **[19]** In het klein heeft God dat aan zijn volk laten merken, toen we nog met z'n allen in Israël woonden. Toen maakte God het expliciet: als jullie Mij van harte blijven dienen, dan zal dit land jullie met plezier tot een paradijs zijn: regen op z'n tijd, vruchten in overvloed, melk en honing. Wat wil een mens nog meer? Wat wil de wereld nog meer? Maar *als* dat verband bestaat, en het bestaat, dus: *omdat* dat verband bestaat staat een aardbeving ook niet los van jou en mij en onze keuzes als mensen. Nee, ik zeg niet dat ze in Japan of Turkije ongehoorzamer zijn dan in Nederland of de V.S. Ik zeg dat de schepping onder de

macht is van de vernietiging, omdat wij de banden met God hebben verbroken. Dat zegt een kapotte schepping over mij.

Wat moet jij dan met die verantwoordelijkheid? Weet je, dat is iets wat we samen moeten invullen. **[20]** Daarom was ik wel benieuwd naar concrete keuzes die jullie maken. Ik kan me voorstellen dat je die bijbelse verantwoordelijkheid serieus neemt, door heel bewuste keuzes te maken, over wat je wel en niet eet, hoe je je wel en niet verplaatst. Ik kan me vanuit het bijbelse perspectief een keus voor een groen leven voorstellen, en voor een zo klein mogelijke ecologische voetafdruk. Ik kan me ook voorstellen dat je meer gericht bent op technische oplossingen. Neem Nederland: er is geen stukje natuur in Nederland waar mensen zich niet mee bemoeid hebben, maar ook de polders van dit in cultuur gebrachte land kunnen de glorie van God bezingen.

Wat ik daarbij wil blijven zeggen vanuit de Bijbel is **[21]** a. die zinloosheid: zo waar als wij aan de dood zijn onderworpen, zo waar is de schepping ten prooi aan de zinloosheid; en b. die verbondenheid: ons welzijn is verbonden aan het welzijn van de wereld, en we hebben een van God gekregen verantwoordelijkheid, die we van nature niet goed gebruiken. Maar als ik daar een punt moet zetten, dan is dit geen boodschap waar je vrolijk van wordt. Gelukkig zet de Geest geen punt. Luister maar.

3. 'De schepping is ten prooi aan de zinloosheid, niet uit eigen wil, maar door hem die haar daaraan heeft onderworpen. Maar ze heeft hoop gekregen...' **[22]** Ik zei al dat wij en de wereld delen in de pijn over wat kapot is. Ons lijden van deze tijd heeft een echo in het nog altijd als in barensweeën zuchten van de hele schepping. Het mooie is dat Paulus dezelfde samenhang ook aanwijst als het om hoop gaat. Kijk maar, eerst zegt hij: **[23]** 'De schepping ziet er reikhalzend naar uit dat openbaar wordt wie Gods kinderen zijn.' En even later: **[24]** 'Ook wijzelf, die als voorschot de Geest hebben ontvangen, ook wij zuchten in onszelf in afwachting van de openbaring dat we kinderen van God zijn.' Vol verwachting klopt het hart van de schepping, en klopt ons hart.

Eerst over: **[25]** onze hoop. Onze hoop is gebaseerd op het voorschot dat we hebben, de Geest. **[26]** Nou, iedereen die een beetje ervaring heeft met de Geest van God, moet wel verbaasd zijn dat je Hem een voorschot noemt. De Geest, dat heeft Paulus ook net verteld, is degene die je leven op de kop zet. Jij doet uit jezelf de deur naar God op slot, en zo de deur naar de mensen om je heen, en de deur naar je eigen hart. Kijk maar om je heen, zegt Paulus. Het resultaat is de dood. Kijk maar om je heen, zeg ik vandaag Paulus na. Maar de Geest breekt bij je in en als de Geest van God de

boel overneemt wordt de dood weggepest. De keuzes van je hart worden weer: liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing. Maar dat weet je allemaal wel, als de Geest van God ook in jouw leven aan het werk is gegaan. En nu noemt Paulus die geweldige Geest van God een voorschot op wat we nog tegoed hebben. Hij is de kwitantie van de erfenis die komt. Met alle respect, maar als dit de aanbetaling is, wat zegt dat van de hoofdprijs? Ik zeg niet dat je leven altijd gemakkelijk is; ik zeg wel dat een christen ervaring heeft met Gods intense goedheid – door die Geest. Maar dan wordt het straks echt een feest waar je u tegen zegt.

Vervolgens de inhoud van die hoop: het is 'de afwachting van de openbaring dat we kinderen van God zijn, de verlossing van ons sterfelijk bestaan.' Dat is, denk ik, niet maar dat je losgeknipt wordt van je sterfelijk bestaan. Dat is, dat dit bestaan van jou onsterfelijk zal worden. Dan ben je de zinloosheid voorbij, **[27]** op een diepere manier dan je nu je kunt voorstellen. Een gezonde Geest – met een hoofdletter – heb je nu al. Dan is het: een gezonde Geest – met een hoofdletter - in een gered lichaam. En weet je wat? In een herstelde wereld. **[28]** De terrorist, de zinloosheid, wordt uitgerookt. Gods glorie zal overal schitteren, vanuit Hemzelf, in jou, in de juichende wereld om je heen.

Je hebt gelijk: toekomstmuziek. Maar toch. Jij weet vandaag, dat jouw wereld niet af is, niet gaaf. En dat doet pijn. Dat scheidt verlangen in je: dit moet anders. **[29]** Precies dat verlangen en dat smeken, zegt Paulus, daar hoor je de weerklank van in de wereld om je heen. 'De hele schepping zucht en lijdt als in barensweeën,' ja, samen met ons. Als de aarde beeft en allerlei leven wordt vernietigd, dan kreunen wij en dan kreunt de wereld: **[30]** het is godgeklaagd. Maar dat is niet alles. 'De Geest zelf pleit voor ons met woordloze zuchten.' **[31]** God klaagt mee. Maar snap je wat dat betekent? Dat God zelf het lijden van de wereld opneemt. **[32]** Wat zegt een kapotte schepping over God? Foute vraag. Juiste vraag: **[33]** wat zegt God over een kapotte schepping? Hij zegt: als jullie kapot gaan, dan Ik ook. Als mijn schepping kapot gaat, dan Ik ook. Ja, nee, dat kan natuurlijk niet, God kapot. Dus als jij kreunt, en als de wereld klaagt, dan hoor je daaronder het woordeloze zuchten van de Geest van God, en dat vertelt je dat de zinloosheid en de dood niet gaan winnen. **[34]** Zo waar als we de Geest al hebben.

4. **[35]** 'Mam, als onze hond later doodgaat, gaat 'ie dan ook naar de hemel?' Ik ben niet voor een domme naïviteit voor ons als christenen. **[36]** We geloven niet in God en Christus omdat we onze kinderen en het kind in onszelf willen troosten. Maar als dat kind van je iets voelt van de diepe

verbondenheid met deze wereld van God, en de pijn van als dat kapot gaat; als je kind iets ervaart waarvan God zegt: dat moet anders... Het is aan God om het plaatje in te vullen. Maar als Hij zegt dat 'ook de schepping zelf zal worden bevrijd uit de slavernij van de vergankelijkheid en zal delen in de vrijheid en luister die Gods kinderen geschonken wordt,' dan tekent Hij de contouren van je lievelingshond en je vee en al de bloemen die je ooit gezaaid hebt. Eén grote polder vol van Gods glorie. Geniet ervan.

Amen.